

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Meldahlsgade 1
DK 1613 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Miljøstyrelsen
Vandforsyning, Beredskab og Tilsyn
Att.: Nanna Grønbæk-Skovborg, nathg@mst.dk
J. nr. 2025-11032

Høringssvar til høring af udkast til Risikovurdering af tilstrømningsområder for indvindingssteder af drikkevand

Landbrug & Fødevarer takker for muligheden for at komme med bemærkninger til høring af udkast til Risikovurdering af tilstrømningsområder for indvindingssteder af drikkevand.

Landbrug & Fødevarer har i nærværende høringssvar bemærkninger til den del af risikovurderingen, der vedrører landbrugsdrift.

Nitrat

Landbrug & Fødevarer er uforstående over, at udbringning af husdyrgødning og handelsgødning er tildelt den højest mulige risikovurdering i den samlede vurdering. Det fremgår af rapporten, at:

"Nedsivning af nitrat i forbindelse med udbringning af husdyrgødning og kunstgødning er vurderet som en farlig hændelse med betydelig risiko. Ifølge en opgørelse i GRUMO-rapporten fra 2024 tilføres landbrugsjord et væsentligt overskud af kvælstof årligt. Mængden af kvælstof, der udbringes på landbrugsjord, bør tilpasses behovet."

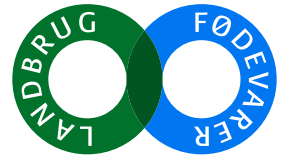
Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse udestår risikovurderingen en væsentlig nuancering. Det fremgår af GRUMO-rapporten fra 2024, at 99,2 pct. af de undersøgte vandforsyningsboringer og 84,2 pct. af de undersøgte GRUMO-boringer havde et nitratinhold under den gældende grænseværdi for drikkevand på 50 mg/l. Endvidere er udfordringer med forhøjede nitratkoncentrationer i høj grad geografisk betingede og knytter sig navnlig til områder i Nordjylland, Thy, Himmerland og på Djursland. Landbrug & Fødevarer vurderer derfor ikke, at de beskrevne udfordringer er repræsentative for samtlige tilstrømningsområder for indvindingssteder af drikkevand.

Landbrug & Fødevarer finder endvidere, at det bør præciseres, hvad der forstås ved, at mængden af kvælstof bør tilpasses "behovet". Desuden bør vurderingen ses i sammenhæng med de yderligere dyrkningsmæssige restriktioner, som følger af den nye kvælstofregulering fra 2027.

Pesticider

Af bilag 3 "Risikovurdering og identifikation af farer og farlige hændelser" fremgår det, at "sprøjtning af mark med pesticider" er vurderet som en farlig hændelse med antagelsen om, at pesticidrester potentielt kan nå grundvandsressourcen, samt med begrundelsen, at der er fundet pesticidrester i grundvandet fra tidligere godkendte pesticider.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at fund af pesticidrester fra tidligere godkendte aktivstoffer ikke udgør et retvisende grundlag for at vurdere risikoen for grundvandet ved nutidens pesticidanvendelse. Fundene afspejler i mange tilfælde historisk anvendelse af stoffer, der blev

godkendt efter datidens regler og viden, og som kan have været anvendt gennem en lang årrække, før de eventuelt blev udfaset eller forbudt.

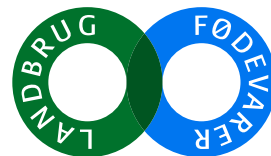
Desuden bemærker Landbrug & Fødevarer, at der i vurderingen af pesticider som risikofaktor udestår en væsentlig nuancering. Nærværende risikovurdering "har til formål at identificere de farer og farlige hændelser, der potentielt kan forringe vandkvaliteten i en sådan grad, at det kan udgøre en fare for menneskers sundhed." I den sammenhæng bør det indgå i vurderingen, at pesticider er underlagt en omfattende godkendelsesprocedure på EU-niveau og efterfølgende gennemgår en omfattende godkendelsesproces foretaget af Miljøstyrelsen. Som led i godkendelsesprocessen vurderes stoffernes risiko for udvaskning til grundvandet, og kun pesticidprodukter, der vurderes at kunne anvendes uden uacceptable risici for miljø, grundvand og sundhed, kan godkendes til anvendelse i Danmark.

På den baggrund finder Landbrug & Fødevarer, at forekomsten af pesticider og deres nedbrydningsprodukter i grundvandet ikke i sig selv kan anvendes som udtryk for samt være argument for, at den nuværende anvendelse af godkendte pesticider udgør en tilsvarende risiko for grundvandsressourcen.

Risikovurderingen fremhæver TFA som et eksempel på et nedbrydningsprodukt, der ikke blev identificeret i forbindelse med EU-vurderingen af de pågældende aktivstoffer. TFA dannes bl.a. fra en række industrielle anvendelser, herunder kølemidler og drivmidler, hvorfor stoffet er at finde i regnvand. Det fremgår desuden af rapporten "Begrænsning af menneskers og miljøets eksponering for PFAS i Danmark" (2025) fra Videnstaskforcen for PFAS, at 73 pct. af den TFA, der findes i miljøet, stammer fra anvendelsen af F-gasser, mens ca. 26 pct. forventes at stamme fra pesticider. Landbrug & Fødevarer finder det væsentligt at bemærke, at TFA samt øvrige nedbrydningsprodukter kan have flere kilder end landbrugets pesticidanvendelse, hvilket ikke fremgår tydeligt af rapporten.

Det fremgår endvidere af udkastet til risikovurderingen, at de 429 drikkevandsforekomster ved projektion til terræn tilsammen dækker omtrent hele Danmarks areal, og at hele Danmark derfor i praksis kan betragtes som ét samlet tilstrømningsområde. Landbrug & Fødevarer finder det problematisk, at risikovurderingen i vid udstrækning behandler Danmark som ét samlet tilstrømningsområde uden at inddrage væsentlige forhold som grundvandsdannelse, geologi mv.

Landbrug & Fødevarer er på den baggrund bekymret for, at nærværende risikovurdering kan danne grundlag for eller medvirke til at forbyde eller begrænse pesticidanvendelse i store dele af Danmark, idet risikovurderingen behandler Danmark som ét stort tilstrømningsområde. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse bør der være tillid til den generelle grundvandsbeskyttelse i form af pesticidgodkendelsesordningen samt den målrettede i form af bl.a. BNBO og den kommunale indsatsplanlægning, som udgør en proportionel beskyttelse ud fra konkrete, lokale vurderinger.

Med venlig hilsen

Sara Albiero Guldberg
Konsulent

Vand & Natur